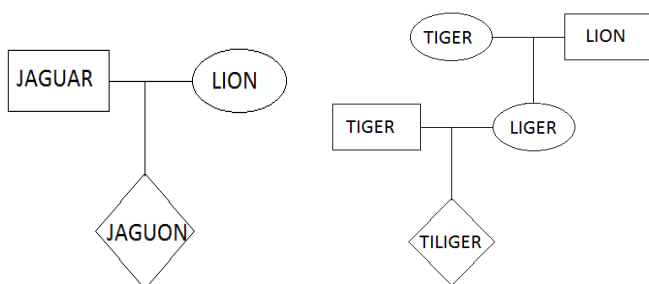


## 2017./2018. m.g. Latvijas Atklātās lingvistikas olimpiādes pirmās kārtas uzdevumu risinājumu

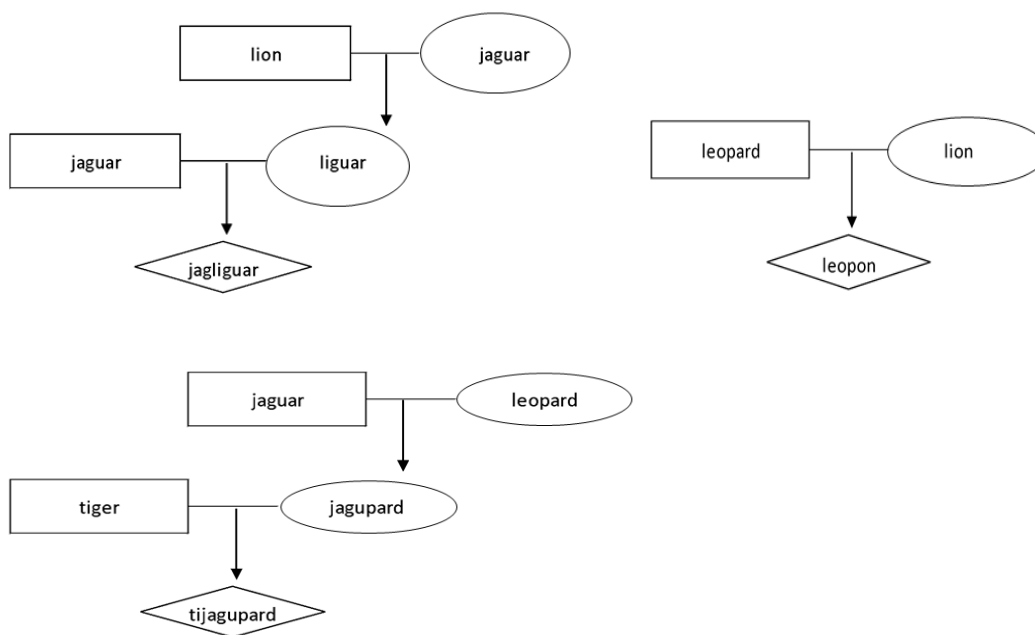
### 1. uzdevums (10 punkti)

Mazuļus, kuru vecāki pieder pie dažādām dzīvnieku sugām, sauc par hibrīdiem. Lauvas, tīģeri, jaguāri un leopardi (angliski attiecīgi **lion**, **tiger**, **jaguar** un **leopard**) pieder pie kaķu dzimtas panteru ģints, un noteiktos apstākļos\* tie spēj dzemdēt hibrīdus.

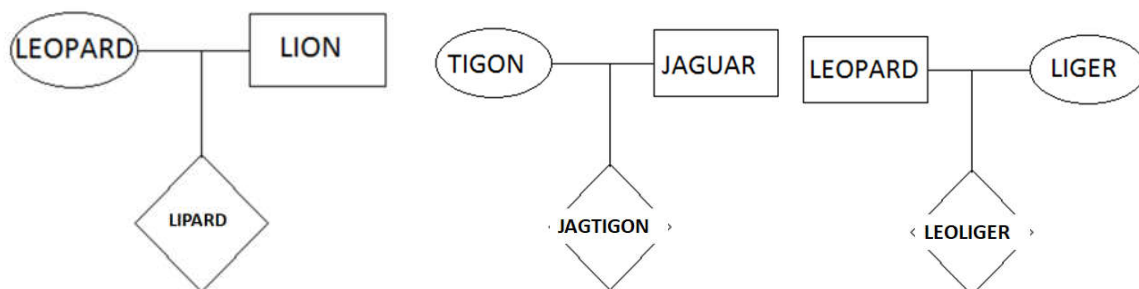
Doti dažu hibrīdu nosaukumi angļu valodā\*\* kopā ar informāciju par viņu vecākiem neliela ciltskoka veidā. Ciltskoka lauciņa forma apzīmē dzīvnieka dzimumu: taisnstūris – tēviņš, ovāls – mātiņa, rombs – dzimums nav precizēts.



1. jautājums (1 punkts) Uzzīmējiet ciltskokus ar informāciju par vecākiem un, ja nepieciešams, par vecvecākiem šādiem dzīvniekiem: **jagliguar**, **leopon**, **tijagupard**.



2. jautājums Kā angļiski sauc dzīvniekus, kuru nosaukumi aizstāti ar jautājuma zīmēm?



3. jautājums Aprakstiet tās un tikai tās likumsakarības panteru ģints hibrīdu nosaukumu veidošanai angļu valodā, kuras izmantojāt, lai atbildētu uz pirmo un otro jautājumu.

Hibrīdu nosaukumus veido saliekot tēva sugas nosaukuma pirmo daļu ar mātes sugas nosaukuma otro daļu (pa priekšu ir tēvs). Vārdu dalījums daļās ir šāds:

	<b>Tēviņš</b>	<b>Mātīte</b>
lion:	li-	-on
jaguar:	jag-/jagu-	-guar
tiger:	ti-/tig-	-ger
leopard:	leo-*/leop-	-pard

Ja māte jau ir hibrīds, tās sugas nosaukuma daļas vietā izmanto pilno sugas nosaukumu.

2. Ja ir divi tēva sugas nosaukuma daļas varianti, tad īsāko izvēlas, veidojot **otrās paaudzes hibrīdu nosaukumus** (jeb gadījumos, kad māte jau ir hibrīds\*\*). Tāpēc, piem., ir **jagtigon**, nevis **\*jagutigon**, un **leoliger**, nevis **\*leopliger**.

Citos gadījumos izmanto garāko variantu.

*\*leop-* īsais variants mums nav dots, bet to var rekonstruēt, pamanot, ka īsais vārda daļas variants ir par vienu burtu īsāks, nekā garais (jag-/jagu-; ti-/tig-).

*\*\*piemēru, kad tēvs jau ir hibrīds uzdevumā nav, jo realitātē hibrīdu tēviņi ir neauglīgi.*

*\*\*\*Tilīgeris izskatās šādi:*



## 2. uzdevums (10 punkti)

Vjetnamiešu valodā, tāpat kā daudzās citās valodās, ir izplatītas salīdzinājuma konstrukcijas ar dzīvnieku nosaukumiem (tādas kā latviešu izteicieni “*strādāt kā zirgam*” vai “*drošsirdīgs kā lauva*”). Dažas no šīm konstrukcijām pastāv vjetnamiešu valodā jau diezgan sen, bet dažas kļuvušas populāras tikai pēdējās desmitgadēs, it īpaši pusaudžu sarunvalodā. Jaunās salīdzinājuma konstrukcijas ir veidotas pēc citāda principa nekā vecās.

Dotas vairākas vjetnamiešu salīdzinājuma konstrukcijas (gan vecās, gan jaunās) un to burtiski vai gandrīz burtiski tulkojumi latviešu valodā.

- |                            |                                     |
|----------------------------|-------------------------------------|
| 1. gầy như con mắm         | tievs kā kaltēta zivs               |
| 2. chạy như con chuột      | mukt kā pelei                       |
| 3. chán như con gián       | nomākti kā prusaks                  |
| 4. bực như con mực         | dusmoties kā kalmāram               |
| 5. ghét như con bọ chét    | ienīst kā blusai                    |
| 6. căm như con hén         | mēms kā gliemis korbikula           |
| 7. nhục như con trùng trọc | apkaunojošs kā gliemis perlamutrene |
| 8. vui như con sáo         | jautrs kā strazds                   |
| 9. dai như con đĩa đỏi     | lipīgs (uzmācīgs) kā izsalkusi dēle |
| 10. xinh như con tinh tinh | smuks kā šimpanze                   |

### 1. jautājums

- |   |  |
|---|--|
| 11. buồn như con ... <b>chuồn chuồn</b> | bēdīgs kā ...‘spāre’                   |
| 12. chảnh như con ... <b>cá cảnh</b>    | augstsprātīgs kā ...‘akvārija zivtiņa’ |
| 13. khỏe như con ... <b>voi</b>         | stiprs kā ...‘zilonis’                 |
| 14. xấu như con ... <b>gấu</b>          | neglīts kā ...‘lācis’                  |
| 15. nhát như con ... <b>cáo</b>         | bailīgs kā ...‘vijolniekkrabis’        |
| 16. ngốc như con ... <b>ôc</b>          | dumjš kā ...‘gliemezis’                |
| 17. chậm như con ... <b>rùa</b>         | lēni kā ...‘bruņurupucis’              |

2. jautājums. Pēc kāda principa ir veidotas jaunā tipa salīdzinājuma konstrukcijas? Ar ko tās atšķiras no vecajām?

Jaunajās konstrukcijās ir atskaņa (piem. 7. **nhuc** như con trùng **truc** *apkaunojošs kā gliemis perlamutrene*), bet, atšķirībā no vecajām, tām nav jābūt loģiskām pēc jēgas (vecajos salīdzinājumos tiek izmantota kāda reāla dzīvnieka īpašība vai tendence).

3. jautājums. Ar ko vjetnamiešu izteiciens *Đỏi như con chó sói* ("Izsalcis kā vilks") atšķiras no pārējām šajā uzdevumā minētajām salīdzinājuma konstrukcijām?

Šajā konstrukcijā ir gan atskaņa, gan loģiska jēga, tāpēc nevar noteikt (un arī netiek prasīts noteikt), kurā kategorijā tā ietilpst: tā varbūt gan vecā tipa konstrukcija ar nejaušu atskaņu vai arī jaunā tipa konstrukcija, kura nejauši iznāca loģiska.

3. uzdevums (10 punkti) Doti vārdi vašo valodā\* vienskaitlī un daudzskaitlī.

viensk.	daudzsk.	nozīme
daʔa	daʔaʔa	mātes brālis
<b>duweʔ</b>	duweweʔ	pamēģināt
šemug	šemumug	brāļa bērns
saksag	<b>sasaksag</b>	tēva tēva brālis
nent'uš	net'unt'uš	būt vecai sievietei
<b>mokgo</b>	mogokgo	zābaks

Doti vārdi mangaraji valodā\*\* vienskaitlī un daudzskaitlī.

viensk.	daudzsk.	nozīme
gabuji	gababuji	vecs vīrietis
yirag	<b>virirag</b>	tēvs
jimgan	<b>jimgimgan</b>	gudrais
waŋgij	waŋgaŋgij	bērns
<b>muygji</b>	muygjuygji	tas, kuram ir suns

3.jautājums. Izklāstiet jūsu novērojumus par vašo un mangaraji valodām. Kas ir līdzīgs un kas ir atšķirīgs šo valodu gramatikā?

Abās valodās daudzskaitli veido reduplicējot (kopējot) fragmentu vārda vidū, taču šo fragmentu forma ir atšķirīga. Vašo tā ir **-CV<sub>2</sub>-** (jeb otrais patskanis un viens tieši pirms tā esošais līdzskanis), ko reduplicē un ievieto uzreiz pēc vārda pirmā *patskaņa*. Mangaraji tā ir **-V<sub>1</sub>C<sup>+</sup>-** (jeb pirmais patskanis un pēc tā esošais līdzskanis vai līdzskaņu kombinācija līdz pat nākamajam patskanim, to neieskaitot), ko reduplicē un ievieto uzreiz pēc vārda pirmā *līdzskaņa*.

Shematiski (V- patskanis, C - līdzskanis, C<sup>+</sup> - līdzskanis vai līdzskaņu kombinācija):

	viensk.	daudzsk.
vašo	C <sub>1</sub> V <sub>1</sub> C <sub>2</sub> <sup>+</sup> V <sub>2</sub> (C)	C <sub>1</sub> V <sub>1</sub> <b>C<sub>2</sub>V<sub>2</sub></b> C <sub>2</sub> <sup>+</sup> V <sub>2</sub> (C)
mangaraji	C <sub>1</sub> V <sub>1</sub> C <sub>2</sub> <sup>+</sup> V <sub>2</sub> ...	C <sub>1</sub> <b>V<sub>1</sub>C<sub>2</sub><sup>+</sup></b> V <sub>1</sub> C <sub>2</sub> <sup>+</sup> V <sub>2</sub> ...

#### 4. uzdevums (15 punkti)

- |  |                   |
|--|-------------------|
| 1. <b>Jerrey Geuree</b> (beigas+ziema)       | B. janvāris       |
| 2. <b>mean oie</b> (vidus+nakts)             | C. pusnakts       |
| 3. <b>Toshiaght Soure</b> (sākums+vasara)    | G. maijs          |
| 4. <b>oie gyn cadley</b> (nakts+bez+miegs)   | H. bezmiega nakts |
| 5. <b>Jerrey Souree</b> (beigas+vasara)      | E. jūlijs         |
| 6. <b>cadley geuree</b> (miegs+ziema)        | F. ziemas guļa    |
| 7. <b>Toshiaght Arree</b> (sākums+pavasaris) | D. februāris      |
| 8. <b>Mean Souree</b> (vidus+vasara)         | A. jūnijs         |

2. jautājums : Pārtulkojiet **Mean Fouyir**: septembris (vidus+rudens)

3. jautājums : Pārtulkojiet meniešu valodā:

1. bezgalīgs: **gyn jerrey** (bez+beigas)
2. aprīlis: **Jerrey Arree** (beigas+pavasaris)

4. jautājums: Izklāstiet savus novērojumus par meniešu valodu!

Salīdzinot ar mums ierastajiem gadalaikiem, meniešu valodā ir nobīde: katrs gadalaiks sākas mēnesī ātrāk. Mēnešu nosaukumos abus vārdus raksta ar lielo sākuma burtu. Vārdu secība vārdkopās: apzīmētājs pēc apzīmējamā vārda jeb otrādi, nekā latviešu valodā.

## 5. uzdevums (20 punkti)

Risinājums pagaidām nav pieejams.